

כיתה
ב'

כל שנה מתחילה בסימן שאלה... ואנחנו נמצא לה תשובה

הקדמה

מאמר חכמינו זכרונם לברכה "טובים השנים מן האחד" (קהלת, ד' ט'), מבטא בדיוק ובתמציתיות את ההכרה בכך שהאדם נברא לא רק כדי להשלים את עצמו אלא גם כדי להשפיע על זולתו, לשאת בעול עם חברו ולהשתדל לעזור לו.

הקטנים מתחנכים כבר מילדותם לשאת בעול הצרכים של הפרט האחר ושל הכלל. השתתפות זו מתבטאת בשיתוף - הכרת האחר על כל סגולותיו, מעלותיו וכישוריו, וכן במילוי תפקידים שונים לצורך הכלל.

רציונל

מעגל החיים הבית-ספרי מזמן לתלמידות מספר מעברים נורמטיביים וצפויים. אחד מהם הוא המעבר הקורה מדי שנה בשנה לכיתה גבוהה יותר.

אף על פי שמעבר זה מתרחש באופן צפוי והנו חלק בלתי נפרד מתהליכי ההתפתחות והצמיחה, הרי שהתלמידות הניצבות מדי שנה בפתחה של התחלה חדשה נדרשות לגלות כושר הסתגלות ויכולת להתמודד עם שינויים.

השינויים האפשריים שהמעבר לכיתה גבוהה יותר טומנים בחובם מגוונים: מחנכת חדשה, דרישות לימודיות גבוהות יותר, מורות מקצועיות רבות וחדשות, מיקום שונה של חדרי הלימוד, נהלים חדשים, תפקידים מורכבים יותר המוטלים על התלמידות ועוד.

בכל התחלה חדשה חשוב לבחון עם התלמידות הן את השינויים הצפויים והן את המוכר והידוע העשויים לייצג המשכיות ורציפות.

הפעילות שלפניכם מאפשרת לתלמידות לשתף ברגשות ובמחשבות הנלווים להתחלה החדשה בכיתה ב' ולברר את השאלות המעסיקות אותן תוך בחינת ההתחלות הקודמות שחוו במסגרות חינוכיות. הכלי המוצע בפעילות: "התחלות בתמונות" מאפשר לבחון בשיח יזום ומובנה סוגיות שונות הקשורות להתחלות מנקודת מבטה של רות העולה לכיתה ב' תוך השלכה לחיי הכיתה ובית-הספר.

מטרות

- העלאת המודעות לתרומתו של השיתוף ברגשות, בשאלות ובמחשבות ביחס להתחלה החדשה.
- בחינת ההיבטים המגוונים הקשורים להתחלה חדשה.
- בחינת המוכר והידוע באורח החיים הכיתתי והעלאת שאלות ביחס לצפוי בשנת הלימודים החדשה.

מודל הפעלה

מהלך ליצירת הלוח "בכיתה שלנו מא'-ת'" המאפשר לתלמידות לשתף בשאלות הנוגעות לאורח החיים הכיתתי והבית-ספרי לאורך השנה ולקבל מענה לשאלות אלה.

"מפתח הלי"ב" - תכנית חברתית ערכית לבתי הספר היסודיים

התכנית פותחה במשרד החינוך באגף לחינוך יסודי והותאמה למגזר החרדי באגף לחינוך מוכר שאינו רשמי

מפתח הלי"ב
החינוך לחיים בחברה

התחלות בתמונות

החופשה הגדולה הסתיימה ורות מתחילה את לימודיה בכיתה ב' בבית-ספר "הלב". ביום הראשון לשנת הלימודים הלכה רות לבית-הספר מלווה באימה. אימא של רות נוהגת לצלם אותה בכל פעם שהיא מתחילה שנת לימודים חדשה וגם הפעם הגיעה לבית-הספר מצוידת במצלמה וביקשה מרות לעמוד ליד דלת הכיתה ולחייך למצלמה.

רות עמדה ליד דלת הכיתה, התבוננה בשלט שעליו נכתב: "ברוכות הבאות לכיתה ב'" והתקשתה לחייך. במקום להסתכל לכיוון המצלמה ולחייך לאימה, הביטה רות סביבה במסדרון בית-הספר שהלך והתמלא בילדות בכל הגילאים: חלק מהן חייכו, אחרות נראו חוששות מעט, חלק חיפשו את חברותיהן ואת הכיתה בה תלמדנה השנה, אחרות נצמדו להוריהן.

אימא של רות אחזה בידה, נכנסה איתה לכיתה והוציאה מתיקה את אלבום התמונות שלה. היא הראתה לרות את התמונות שבהן היא נראית מצולמת ביומה הראשון בגן החובה וביומה הראשון בכיתה א'.

• התבוננו בתמונות של רות ותארו מה רואים בהן.

שערו:

- כיצד הרגישה רות ברגע שבו צולמה כל אחת מהתמונות? לפי מה קבעתן זאת?
- על מה חשבה רות ברגעים אלה שבהם התחילה שנת לימודים חדשה בגן או בכיתה א'?
- מי היה לצדה? מי סייע לה?
- האם שיתפה מישהו ברגשות ובמחשבות אלה? את מי בחרה לשתף? ומדוע?

מפתח הלב
החינוך לחיים בחברה

"מפתח הלב" - תכנית חברתית ערכית לבתי הספר היסודיים

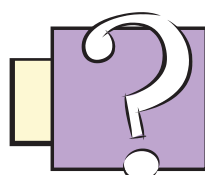
התכנית פותחה במשרד החינוך באגף לחינוך יסודי והותאמה למגזר החרדי באגף לחינוך מוכר שאינו רשמי

התחלות - אז... והיום...

רות התבוננה בתמונות ונזכרה כי בכל התחלה היא חוששת מעט, מתרגשת ובראשה צצות שאלות רבות. גם היום, כשהיא מתחילה ללמוד בכיתה ב', חוזרים אליה אותם רגשות ומחשבות מוכרים של חשש, התרגשות וסימני שאלה רבים. האם גם אתן, כמו רות, חושבות שתחילת שנת הלימודים בכיתה ב' דומה להתחלות שחוויתן בגן ובכיתה א'? פרטו את הדומה והשונה:

- כיצד הרגשתן אז? כיצד אתן מרגישות היום?
- מה חשבתן אז? מה אתן חושבות היום?
- האם שיתפתן מישהו ברגשות ובמחשבות בהתחלות הקודמות שחוויתן? את מי אתן משתפות בכך היום? במה מסייע לכן שיתוף זה?

בכל התחלה יש סימן שאלה

- כיצד, לדעתכן, מתקשר הטקסט הבא ליומה הראשון של רות בכיתה ב':

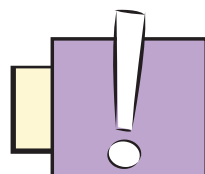
ואני שגדלתי פתאום בשנה,
מה בי נשאר ומה השתנה?
...ואיך השנה תהא המורה?
מה קבוע מראש ומה ניתן לבחירה?
שנה חדשה, כיצד אסתדר?
על מה או על מי אצטרך לוותר?..."

(מתוך: שנת הלימודים שוב חוזרת)

"שנת הלימודים שוב חוזרת,
הכול מוכר ואחרת.
לאתמול כבר קוראים
"השנה שעברה"
הכול חדש והכול כבר קרה.
חוזרים חזרה,
יהיה טוב? יהיה רע?
הרגשה מוזרה.

- האם גם אצלכן מתעוררות שאלות בתחילת כיתה ב'? אלו שאלות?
- לאלו שאלות תוכלו למצוא תשובה כבר עתה? לאלו מהשאלות תוכלו למצוא תשובה רק בהמשך השנה?

בכל התחלה יש סימן קריאה

- מה כבר ידוע לכן על כיתה ב' ועל בית-הספר? מנין אתן יודעות זאת?
- כיצד יכול מידע זה לסייע לכן להתמודד עם התחלה החדשה בכיתה ב'?
- כיצד יכולה התפילה לסייע להתמודד עם הרגשות בתחילת השנה?

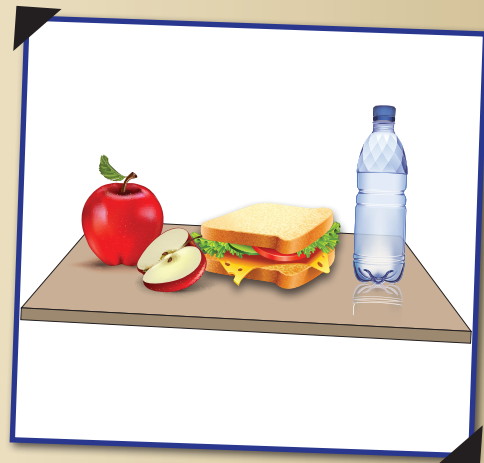

תמונות מחיי בית-הספר
יוצאים לשאלות

קבוצה א'

התבוננו בתמונה של ארוחת עשר בבית-הספר. השלימו באלבום את הדברים שאתן יודעות על ארוחת העשר ואת השאלות שיש לכן בנושא:

על ארוחת עשר
אנחנו יודעות:

1.
2.
3.

על ארוחת עשר
אנחנו רוצות לדעת/לשאול:

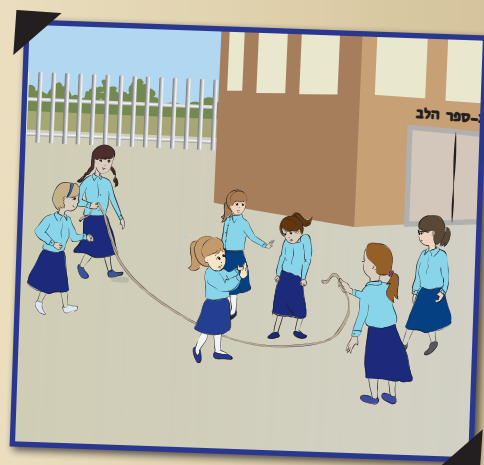
1.
2.
3.

התכונו לשתף את חברותיכן בדברים שכתבתן.

קבוצה ב'

תמונות מחיי בית-הספר
יוצאים לשאלות

התבוננו בתמונה של ההפסקה בבית-הספר. השלימו באלבום את הדברים שאתן יודעות על ההפסקה ואת השאלות שיש לכן בנושא:

על ההפסקה
אנחנו יודעות:

1.
2.
3.

על ההפסקה
אנחנו רוצות לדעת/לשאול:

1.
2.
3.

התכונו לשתף את חברותיכן בדברים שכתבתן.

תמונות מחיי בית-הספר
יוצאים וואלמים

קבוצה ג'

התבוננו בתמונה של שיעורי הבית.
השלימו באלבום את הדברים שאתן יודעות
על שיעורי הבית ואת השאלות שיש לכן בנושא:

על שיעורי הבית
אנחנו יודעות:

1.
2.
3.

על שיעורי הבית
אנחנו רוצות לדעת/לשאול:

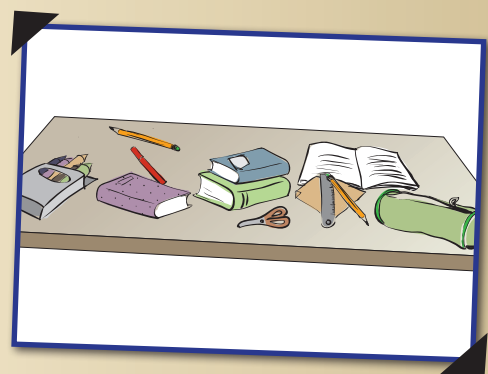
1.
2.
3.

התכונו לשתף את חברותיכן בדברים שכתבתן.

תמונות מחיי בית-הספר
יוצאים וואלמים

קבוצה ד'

התבוננו בתמונת הציוד ללמידה וליצירה.
השלימו באלבום את הדברים שאתן יודעות
על הציוד ללמידה וליצירה ואת השאלות שיש
לכן בנושא:

בנושא הציוד
אנחנו יודעות:

1.
2.
3.

בנושא הציוד
אנחנו רוצות לדעת/לשאול:

1.
2.
3.

התכונו לשתף את חברותיכן בדברים שכתבתן.

אצלנו בכיתה מא' - ת'

- דיווח על ידי נציגות הקבוצות.
- שוחחו:
- כיצד משפיעים הדברים שאתן כבר מכירות ויודעות על הרגשות שלכן ועל ההתנהגות שלכן בשיעור ובהפסקה?
- מדוע חשוב לברר את השאלות שהעליתן? את מי בסביבתכן הקרובה תוכלו לשותף בשאלות אלה?
- אספו את השאלות שעליהן דיווחו נציגי הקבוצות, כתבו אותן על גבי פתקיות והכניסו לכיס "השאלות שלנו" (מצורף בהמשך).
- קבעו עם המורה זמנים שבהם תבררו את התשובות לשאלות שאספתן. את התשובות תוכלו לכתוב על גבי פתקיות כדוגמת הפתקית שלפניכן ולשלכן בלוחות "בכיתה שלנו מא' - ת'" באות המתאימה: (לדוגמה: את התשובות לשאלות *אני הולכת לבוא בלוח האות "ו" - האות הראשונה בעברית האלף)*

הנושא: משחקים

בזמן ההפסקה אפשר לשחק במשחקי הקופסה שיש לנו בכיתה, בתוך הכיתה בלבד.

הנושא: משחקים

אתי ניתן לשחק במשחקי הקופסה יש בכיתה?

- תלו את הלוח "בכיתה שלנו מא' - ת'" בסביבה הלימודית והיעזרו בו במהלך השנה על מנת לשותף בשאלות שיש לכן בנושאים שונים הקשורים לכיתה ולבית-הספר (רשימת הנושאים האפשריים מחיי הכיתה ובית-הספר מפורטת בתחתית הלוח).

הנושא:

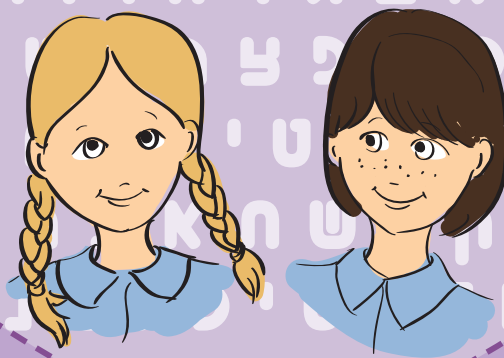

תרמילון:

ארוחת עשר, ביקור חולים, גמילות חסדים,
דף קשר, הפסקה/הסעות, ועדות, זמנים,
חצר/חוגים/חגיגות, טיולים, ימי הולדת,
כדור, לבוש, משחקים/מערכת שעות/
ממתקים, ניקיון וסדר, ספורט/ספרייה,
עבודות, פעילות חברתית, ציוד/ציונים,
קלמר, רישום, שיעורי בית/
שיעורים מקצועיים/שירותים,
תעודות/תורניות/תפקיד

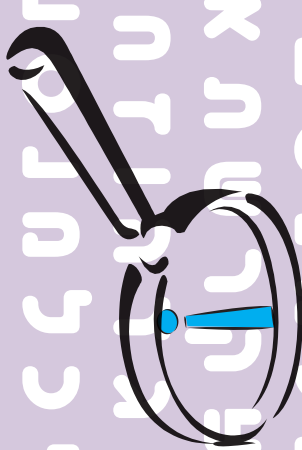
השאלות שלנו

א

ה?

בכיתה שלנו מאי-ר?
הופכים את סימני השאלה לסימני קריאה

ד

ה

ה

עזרים למורה: מעגל קשרי פרט קבוצה - שיתוף והשתתפות

עזרים למורה: מעגל קשרי פרט קבוצה - שיתוף והשתתפות

ו

כ

ח

ז

נ

ה

עזרים למורה: מעגל קשרי פרט קבוצה - שיתוף והשתתפות

ע

ס

נ

ט

ל

כ

עזרים למורה: מעגל קשרי פרט קבוצה - שיתוף והשתתפות

ב'

ק

צ

פ

ת

ע

ר